

[Oluf Pedersen.]

Virkeligheden sige, at han maa betale dobbelt. Vi ønsker, at Husmanden skal betale Grundskyld, men at han kun skal betale een Gang. Det andet er efter vor Opfattelse saa galt, at det dog vel ikke kan være Meningen, at man vil fortsætte, og nu er det dog praktiseret snart i en Snes Aar. Principielt skulde vi være enige med Regeringspartierne og vel ogsaa med en Del, i alt Fald den bedste Del, af Venstre, men hvorfor bliver det saa ikke ændret? Hele Spørgsmaalet er jo let at løse; man kunde ordne det paa 8 Dage, om man vilde, hvis man vilde vedtage det Forslag, vi har stillet. Man kan løse det den Dag, man bliver klar over, at Grundskylden skal betales af dem, der ejer Grundrenten, og at man altsaa ikke maa rette Kravet mod Skødehaveren, men mod Obligationsejeren. Den, der ikke vil indrømme dette, er i Virkeligheden en Modstander af Grundskyld. Det er naturligt at pege paa dette ved Behandlingen af disse Lovforslag, der maa ses som et Forsøg paa at bøde paa en ond Samvittighed, og derfor delvis har faaet endog konservativ Tilslutning. Vi kan ikke forstaa, at Regeringen kan nøjes med, hvad der kan faas konservativ Tilslutning til, at man kan nøjes med et Smaatteri som dette i Stedet for at gaa ind for en rationel Løsning af Jordspørgsmaalet, hvilket dog maa være Regeringens Opgave, i alt Fald i Overensstemmelse med dens Løfter; men hidtil har man afvist det, og i Stedet for prøver man, om man ikke kan smutte udenom.

Det første Lovforslag angaar Arbejderboliger paa Landet. Hertil skal Staten ifølge Lovforslaget udlaane 6 Mill. Kr. til 4 pCt.'s Rente. Selvfølgelig var det bedre, om man fritog Arbejderne og andre for Skatter, hvortil de nu maa af med en Trediedel af deres Fortjeneste, naar alt tages med. Naar Lønnen er lav og tilmed en Trediedel skal afleveres i Skat, ja, saa kan jo Statsstøtte være nødvendig. Set fra vort Synspunkt er det en ringe Hjælp, der ydes. Vi kræver, at man i Stedet for skulde sikre fri Adgang til Jord, og at man skulde afskaffe Dyrtiden og Prisforfalskningen og afskaffe Nødrenten, saaledes at man fik en rigtig Rentefod. Det er efter min Mening et helt berettiget Krav. Ser man paa, hvorledes Forholdet er i Dag, er Driftsomkostningerne for en Husmand med 6—7 ha Jord ca. 750 Kr. pr. ha om Aaret eller ca. 5 000 Kr. Jeg mener, at denne Udgift for en almindelig Husmand paa Grund af hele Skattesystemet er mindst 1 000 Kr. om Aaret for høj, og

jeg er derfor fuldkommen uenig med det ærede Medlem Hr. Aage Fogh, naar han hævder, at nu har man givet Husmanden de Vilkaar, han fortjener; jeg mener, at tværtimod har man, paa Trods af den Lovgivning, der her er stillet Forslag om, opretholdt en Udbytning af den danske Husmand, som Lovgivningsmagten ikke kan være bekendt.

For Godsejeren er Driftsomkostningerne pr. Hektar jo meget mindre, ca. 350 Kr. eller under Halvdelen. Man vil maaske sige: Ja, men hvis man nu gaar ind for den Billiggørelse, som Retsforbundet kræver, bliver det da ikke en tilsvarende Fordel for det store Brug som for det lille Brug? Man maa være klar over, at i det Øjeblik man ændrer Forholdene, saadan at Husmanden tjener 1 000 Kr. mere, betyder det en tilsvarende Stigning i Landarbejdernes Løn, og dermed forsvinder Fordelen for Godsejerne. Landarbejdere og Husmænd har ganske samme Vilkaar, og den Betragtning, som er gjort gældende Gang paa Gang her i Rigsdagen, at naar man bare skaber gode Vilkaar for Godsejerne, saa medfører det højere Løn for Landarbejderne, den beror paa en fuldkommen Misforstaaelse. Skab retfærdige Vilkaar for Husmændene, saa de faar, hvad der kan tilkomme dem, saa vil ogsaa Landarbejderne faa større Løn — saadan ligger i Virkeligheden Forholdet. Derfor er baade Husmænd og Landarbejdere, Landbruget som Helhed, alle de, der arbejder inden for Landbruget, tjent med at faa retfærdige Vilkaar og ikke tjent med de mange Begunstigelser, man giver Godsejerne.

Jeg mener ikke, at denne Lov betyder, at man blot i nogen Grad har raadet Bod paa den Uret, som man har begaaet, og jeg mener ogsaa, det er nødvendigt at omforme Lovforslaget, hvis man vil sikre sig, at det ikke bliver Godsejerne, der tager Fordelen af denne Lovgivning om Arbejderboliger, som der her er stillet Forslag om, derigennem, at de paa den Maade kan sikre sig billig Arbejdskraft. Det bedste, man kan gøre herimod, er efter min Mening at løse de mange Baand, der lægges paa Husmanden med Hensyn til, hvad han maa og ikke maa, at man fjerner Kravet om, at han skal have boet i Kommunen i halvandet Aar, at han absolut skal blive boende i Huset, o. s. v. Alle disse mange Bindinger er i Virkeligheden efter mit Skøn til Fordel netop for Arbejdsgiveren, medens de betyder en Svækkelse for Arbejderen. Jeg mener ikke, der er den ringeste Grund til i en Lovgivning som denne at stille det Krav om